

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De Postrijder verschijnt s'landsdags, s'vrijdags en s'zaterdags.
Men schrijft in te Tongeren bij M. COLLEF, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 51, en bij alle post-directeurs.
Alle toezending van brieven, annoucen, geld, enz., moet gefrankeerd zijn.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.
Een blad afzonderlijk, 20 centimes.
De aankondigingen, per dinkregel, 15 centimes.
De reklamen, per dinkregel 25 centimes.

TONGEREN, DEN 27 JULIJ.

Herstelling der veemarkten.

Er zijn slechte tijdingen aangekomen. De heropening der veemarkten die door de gouverneurs van alle provinciën over drie weken aangekondigd was zal alweer niet plaats hebben.

De runderpest is op nieuw uitgebroken te Contich in de provincie Antwerpen en M. de minister van binnenlandsche zaken heeft aan de gouverneurs der provinciën laten weten dat in deze omstandigheden de heropening der markten onmogelijk is.

Het zou inderdaad onvoorzichtig zijn, zegt de minister, van de veemarkten te herstellen en het vervoer van het vee van alle bewaking te ontslaan, zoo lang de besmettende ziekte in het land heerscht en zoo lang zij niet volkomen verdwenen is uit de naburige landen van waar zij zich over onze provinciën uitstrekt.

Er zijn te Contich krachtdadige maatregelen genomen om de veestap te beletten zich verder uit te breiden. De hoornbeesten die zich in de aangetaste stallen bevonden zijn afgestoken, de gansche omtrek der stallen is door troepen bezet en de strenge maatregelen die vroeger te Hasselt en elders genomen werden, zijn te Contich in het werk gesteld. Het is dus te hopen dat de nieuwe inval der ziekte weer eens zal overwonnen worden en dat dit eindelijk de laatste aanstoot der schrikkelijke plaag in ons land zal zijn. Dan zal men eindelijk kunnen denken aan de verwezenlijking van de belofte welke het gouvernement over zoo menigen tijd gedaan heeft van de veemarkten te heropenen zoo haast het gevaar zal verdwenen zijn.

Soldaten in verlot.

Er gaan op den buiten hevige klachten op, over de handelwijze van het departement van oorlog, opzichtsens de milicianen onder dienst, die te vergeefs door hunne ouders gereklaemd worden.

De oogst is begonnen en de handlen ontbreken op de dorpen; te meer het jaar is zoo voorspoedig niet geweest voor den buiten, dat men daar buitengewoon loon voor arbeiders kan uitgeven. En daarbij, wat doen onze milicianen onder dienst?

Het departement van oorlog antwoordt: de dienst eischt hunne aanwezigheid; maar dat antwoord voldoet ons niet, en wij zoeken te vergeefs naar 't noodzakelijke, dat onze boerenzonen in de kazernen houdt.

Het gouvernement belooft wel is waar, ieder jaar, de milicianen in den oogsttijd naar huis te zenden; doch dit alles gaat met zooveel

tegenkanting gepaard, dat de iverigste burgermeester den moed opgeeft; 't is maar, zegt *la Paix*, als heel machtige vrienden van het kabinet kunnen invloed doen gelden, dat men gelukt.

Welnu, die partijligheid moest niet bestaan; het gouvernement moest zijne belofte op breede schaal uitvoeren en begrijpen dat het beter is dat de soldaat zijne ouders gaat helpen in de drukte van den oogst, dan dat hij hier nutteloos voor een gesloten paleis staat te gapen, of voor dezen of genen verjaardag, op de Meir komt paradeeren.

Ieder jaar zijn er reklamen in massa, ieder jaar beklagt men zich dat het algemeen belang voor een nutteloze parade dienst wordt opgeofferd. (Handelsblad.)

Men schrijft ons uit Lauw:

Verleden maandag 22 julij, is onze parochie ooggetuige geweest van de plechtige zegening en plaatsing van den eersten steen voor onze nieuwe kerk. Omtrent half 12 trokken wij processieschewijze uit onze oude kerk tot de plaats waar de nieuwe gebouwd wordt. Daar hield de Eerwaarde heer Deken van Tongeren, omringd door de leden van de geestelijke conferentie, waartoe Lauw behoort, eene treffende aanspraak over de ceremoniën welke de zegening en plaatsing van den 1^{en} steen voorafgaan en vergezellen.

Wij hebben den E. H. Reinartz hooren zeggen dat, sedert 50 jaren, 16 nieuwe kerken in het dekanaat van Tongeren zijn gebouwd, dat de onze de 17^e is en dat deze de andere in grootte, kunstwerken en kostelijkheid verre zal overtreffen. Uit den mond van den redenaar hebben wij vernomen, dat wij voor een groot deel onzen prachtigen tempel hebben te danken aan den Eerwaarden heer Polus van Loon, die voor zijn vertrek naar Maeseyck met gemeente-raad en kerkfabriek den nieuwen bouw heeft verzekerd.

Ook heeft men ons gezegd, dat de kerk van Nederheim de eenigste is van de 25 parochiën die nog vernieuwing behoeft, en dat men de gegronde hoop koestert, dat ook deze in het kort zal herbouwd worden. Aardige en zeldene zaak! Van de twaalf pastoors der conferentie zijn er tien die hunne kerk vernieuwd hebben, te weten: Bommershoven, Coninxheim, Herstappel, Heule-le-Tixhe, Hex, Lauw, Otrange, Ruiten, Vliermael en Widoye.

Op het einde verzocht de officiant bijzondere gebeden voor al degenen die aan onzen merkwaardigen tempel arbeiden of denzelven op eene of andere manier begunstigen. Wij hebben het groot voordeel onze godsdienstplichten in onze oude kerk te kunnen kwijten, tot dat onze nieuwe tempel zal voltrokken zijn.

Tegen over deze grootse kerk staat onze nieuwe pastorie, eene der schoonste van het dekanaat Tongeren.

De ceremonie was omtrent 1 uur geëindigd. Iedereen, ouders en kinderen, rijken en armen, parochianen en vreemdelingen, waren te vreden dit kerkfeest bijgewoond te hebben, hetgeen op aller harten den besten indruk heeft gedaan.

Onze goede herder, de Eerwaarde heer Joseph Lamine van Tongeren, vereenigde aan zijne tafel de leden der conferentie als ook eenige anderen van zijne vrienden, waaronder telken de Eerwaarde heer directeur van het collegie van Beeringen, M. Jaminé, bouwmeester der provincie Limburg en van onze kerk, M. Brieteux, neef van den aannemer der werken, M. Jans van Oleye enz.

Allen hebben herder en parochie gelukgewenscht over den schoonen bouw die Lauw onder al de nieuwe kerken van Tongeren zal onderscheiden.

Brieven van pauselijke zonnaven.

Wij hebben onder de oogen verscheidene brieven geschreven door jongelingen onzer omstreken die vrijwillig dienst hebben genomen onder de pauselijke zonnaven, onder anderen van Jean Hamels en van Louis Jacquemin van Freeren. De brieven van dezen laatsten zijn in het fransch geschreven, daarom geven wij heden slechts plaats aan eenige uittreksels uit eenen brief van Hamels, die in het vlaamsch opgesteld is:

Roomen, den 3 julij 1867.

Gij zult zonder twijfel denken dat ik Freeren met u allen vergeten heb, mijs ik zoo lang gewacht heb om te schrijven, maar u niets bijzonders te melden hebbende, dacht ik van de feesten eerst laten voorbij te gaan, om u er iets van mede te deelen. Geliefd Roomen is vervuld met vreemdelingen die van alle deelen der wereld toegesnel zijn om die buitgewone ceremoniën bij te wonen. Op H. Sacramentsdag is de processie zeer luisterrijk geweest; er waren omtrent drie honderd vijftig bisschoppen tegenwoordig met de twee patriarchen van Jerusalem en Constantinopel, en duizende kloosterlingen van alle orders. De H. Vader met het Allerheiligste werd zeer plechtiglijk rondgedragen; de menigte volk die er tegenwoordig was is ontelbaar.

Op den verjaardag van de krooning van den Paus zijn er zes duizend priesters in gehoor ontvangen geweest in het Vaticaan. Den 28, des middags is de opening van het groote feest aangekondigd door het luiden van alle klokken der stad en door het losbranden van het kanon; 's avonds heeft de H. Vader zeer solemneeljk de vespers gecelebreerd; 's anderendaags om-

trent half tien heeft hij de groote mis begonnen waarna de heiligverklaring geschied is, de ceremonie heeft geduurd tot omtrent halver twee. Er waren omtrent 450 bisschoppen tegenwoordig, met duizende priesters en eene ontelbare menigte geloovigen.

Het is zeer moeilijk u een gedacht te geven van de pracht die er in Sint-Pieters kerk heerschte; verbeeld u maar dat er 56,000 kaarsen brandden, er waren omtrent 400 glazen lampen, men had 12,000 meters roode zijde aangekocht en 56,000 meters gouden galoen, er waren 400 zangers bij de ceremonie; door de geheele kerk hingen er zeer schoone bloemkransen, en over-roode schilderijen die de dood en voornaamste daden der vijf en twintig gelukzaligen aanduidden, die tot de hoogste eer der kerk gingen verheven worden.

Men zegt dat de vijanden der kerk, jagersch over dien grooten zegepraal, twee mannen met geld omgekocht hebben, om onder de ceremonie het vuur in de decoratiën der kerk te steken; de bijzonderste van die twee was de entrepreneur zelve, die de kerk versierd had; het middel dat hij gebruikt had, te weten, met het vuurlicht te kort bij de decoratiën te plaatsen, niet gelukt zijnde, heeft hij gepoend het vuur er zelf aan te steken; maar ziende dat hij zijn doel niet konde bereiken, heeft hij zich in de kerk zelve den hals afgesneden, om niet in de handen van het gerecht te vallen; naar het hospitaal gevoerd zijnde heeft hij alles bekend en is tegen den avond gestorven, terwijl zijn medegezel zich denzelven dag in den Tiber verdronken heeft. Indien zij hun doel bereikt hadden, zouden er vele dooden in de kerk gebleven zijn, en eene schrikkelijke warring in de kerk te wege gebracht. Er is ook een fransch priester in de stad vermoord geworden, twee gewond met dolksteek en een andere verdwenen, met weet niet waar, waarschijnlijk ook vermoord en zijn lijk ergens ingeworpen.

De hitte begint hier zeer groot te worden, in het midden van den dag durft men bijna niet meer uitgaan; alle dagen moeten wij van een uur tot vier in de caserne blijven slapen; wij gelooven dat den oogst hier al gedaan is, maar zelden buiten de stad komende, weten wij er niet veel af.

Bellefroid van Rutten, die in garnizoen te Tivoli is, is ook voor drie dagen te Roomen geweest bij de feesten, hij is ook nog altijd in goede gezondheid, alsook Jacquemin en ik.

U toegenegen broeder,

J. HAMELS, 2^e bat^{on}, 6^e compagnie.

Zichier nog een uittreksel uit den brief van eenen anderen vrijwilliger:

LYONSCHER TOONELEN

UIT DE TIJDEN VAN HET SCHRIKBEWIND.

Ik was reeds officier onder de regering van Lodewijk XVI, verhaalde de oude achtingswaardige kolonel B. Het brevet van tweeden luitenant, hetwelk ik na het verlaten der krijsschool van Coulen ontving, is van het jaar 1790, en op het zegel, waarmede het voorzien was, zag men nog de heliën van het oude Fransche koningshuis. Tijdens de groote volkslichting, die kort daarna volgde, werden de officieren, die reeds gediend hadden, bevorderd, en ik klom spoedig op tot den rang van kapitein. Men zond mij naar Savooije, waar wij lang genoeg onder de sneeuw en het ijs van dat verkleunde land begraven lagen. Wij hadden er noch leetocht noch schonen, maar ten gevolge der werkloosheid, tot welke wij veroordeeld waren, des te meer verveling. Vervolgens daalden wij weder van de Alpen neder en kwamen naar Lyon, waar wij een leger vonden, dat van Parijs gekomen was en het *revolutionaire* genoemd werd. Ik ben niet in staat u deze troepen naar waarheid te schilderen. Zij bestonden uit dieven en moordenaars, welke men uit de slechts beruchte sluiphoeken der hoofdstad bijeengeraapt had. Hunne kavallerie nochtans was voortreffelijk; ongetwijfeld bestond zij grotendeels uit stal- en rijknechten, die hunne meesters verraden en vervolgens derzelven stallen geplunderd hadden. Onze soldaten hadden voor dit vrijbuitenerger de diepste verachting, en elken morgen vond men 20 of 30 van dat volk, die in tweegevecht met onze grenadiers gesneu-

veld waren. En dit roovergeboefte zonder moed of tuicht werd in goede klinkende munt betaald, terwijl wij slechts adsignaten van geene of geringe weerde bekwamen. Gij kunt u vebeelden hoe deze toemooleuze benden te Lyon onder eenen Collot D'Herbois huishield. Schroot en snaapbaan-kogels, geholpen door de nooit rustende guillotine, woedden vreeselijk onder de inwoners. Ook wij moesten, ondanks onzen afschuw voor deze moordtooneelen, dagelijks een vijftigtal dezer ongelukkigen doodschiëten. Men moest zonder enig erbarmen zijn, de geringste aandoening van medelijden smoorren, en gehoorzamen op straffe des doods. Elk oogeblik hadden officieren en soldaten te vreezen, wegens het geringste, ook onwillekeurig verzuim in deze schrikkelijke dienst, of ook om eenig blijk van deernis, uit de rijen der uitvoerders van het vonnis en die der gevonnissen gestooten te zullen worden. Dagelijks tegen den middag, werden de gevangenen geledigd. Men bracht de gevangenen naar het plein des Terreaux, waar men hen, van alle kanten door troepen omgeven, voor den trap schaarde die naar het stadhuis leidt. De municipaliteits-beambten traden op het bordes, lazen hun het vonnis voor, en alsdan voerde men hen te dood. Op zekeren dag kommandeerde ik deze bedekking. Na dat het vonnis voorgelezen was, deed ik door de trom het sein tot den aftogt geven, toen iemand mij met klemmenden greep aan den arm pakte. Eene vrouw was door het gelid der soldaten gebroken, wierp zich aan den hals van een der veroordeelden, baren man of haren broeder, en wilde hem niet meer loslaten. Men had groote moeite, en moest zelfs geweld gebruiken om haar van hem los te maken, en

werd half dood weggedragen. Aan dit voorval had ik toch waarlijk geene schuld, en desniettemin moest ik toch daarvoor een driendaagsch streng arrest ondergaan. Mijnen luitenant ging het nog erger; met een vrij zwak eskorte moest hij twee twaalf Lyonnezen ter dood voeren. Een hunner rukt plotseling zijne handen aan stukken, werpt twee soldaten overhoop en vlucht; vijf of zes schooten worden op hem gelost, doch treffen hem niet. In Lyon zijn vele nauwe en donkere straatjes; de Lyonners wist zich in een doolhof dier straatjes te redden; maar onze luitenant werd in de gewoone gevangenis opgesloten. Deze werd, gelijk ik reeds gezegd heb, elken middag geledigd; allen, die er in waren, werden dan ten dood gevoerd, en wij moesten de uiterste moeite aanwenden om den luitenant nog even voor dien later tijd in vrijheid te doen stellen; eenige minuten later ware hij verloren geweest. Ondanks deze gestrengheid gelukte het ons toch nog velen der gevangenen door geheime werving te redden. Al onze officieren hadden, met gevaar van hun eigen leven, verscheidene zulke soldaten onder hunne manschap. Kwamen wij de grenzen nabij, zoo deserteerden zij.

Op zekeren dag werd ik tot eene militaire commissie gekommandeerd; er moesten twee honderd menschen ter dood veroordeeld en daarna op de plaats der uitvoering gebracht en gefusilleerd worden. De gevonnissen waren de handen met een touw vast op den rug gebonden, en zij werden elk tusschen twee gendarmen, in eene reeks, den eenen achter den anderen, ter dood gevoerd. De troepen, die het vonnis moesten uitvoeren, gingen ter wederzijde, mede in eene reeks. Ik had eene afdeling van vier honderd

man onder mijn bevel. Men leverde mij honderd gevonnissen, en voegde mij voor de andere honderd eenen officier toe, die zich aan het hoofd van vier honderd, eerst onlangs tot den dienst geligte concertis, deels burgers deels boeren, bevond. Op het plein, waar het vonnis moest voltrokken worden, stond eene rij oude boomen, en langs deze boomen was eene touw op halve mans hoogte gespannen. Toen men op het plein gekomen was, slaarden de gendarmen de gevonnissen in eene linie naast elkander; en knoopten het touw waarmede hunne handen vastgebonden waren aan het grootere, dat tusschen de boomen gespannen was. Terzelfder tijd plaatste zich de tot het volvoeren der straf kommandeerde manschap op vijftien schreden afstands tegenover de veroordeelden. Nadat al deze toebereidselen gemaakt waren, hef ik mijn degen in de hoogte, de tamboers roeren de trom, en ik kommandeer vuur. Mijn volk was goed goeioend; elk schot trof; geen schreeuw werd gehoord; de ongelukkigen slachtoffers waren alle dood. Op het zelfde oogenblik geven ook de concertis der andere afdeling vuur; maar welk een afgrijselijk schouwspel zag men hier! Niets ijsselijker kan de verbeelding zich voorstellen. Niemand der ongelukkigen was doodlijk getroffen; in stuiptrekkende doodsangst rukken zij aan het touw, waaraan zij gehecht zijn, en onder hartverscheurend gegil roepen zij: «o God! o God! mijn hoofd, mijn hals! o, maak mij af! Genade! hulp!» — Middelerwijl bulderen tien stukken geschut, welke men losste om te verschreeuw en gekerm der ongelukkigen te verdooien; want wij waren door eene ontelbare menigte volks omgeven, hetwelk zijn geschreeuw